

Spoločná správa Rady a Komisie na rok 2015 o vykonávaní strategického rámca pre európsku spoluprácu vo vzdelávaní a odbornej príprave (ET 2020)

Nové priority pre európsku spoluprácu v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy

(2015/C 417/04)

1. KONTEXT

Európa stojí pred viacerými naliehavými úlohami: obnoviť vytváranie pracovných miest a oživenie hospodárstva; dosiahnuť udržateľný rast; preklenúť nedostatok investícií; posilniť sociálnu súdržnosť; koordinovať reakciu na migračný tok; venovať prvoradú pozornosť predchádzaniu radikalizácii a násiliu. Zároveň musí Európa riešiť dlhodobé výzvy, akými sú starnutie obyvateľstva, prispôbenie sa digitálnej ére a konkurencia v globálnej, znalostnej ekonomike.

Symbolom nového začiatku je politická reakcia Európy v rámci politických usmernení pre Európsku komisiu s názvom „Nový začiatok pre Európu: Mój program pre zamestnanosť, rast, spravodlivosť a demokratickú zmenu (1)“. Existujú silné ekonomické argumenty v prospech vzdelávania a odbornej prípravy ako odvetví vytvárajúcich dobré podmienky pre rast, ktoré by mali v tomto novom programe zohrávať kľúčovú úlohu. Investície do ľudského kapitálu sú dobre investovanými peniazmi. Dobré vzdelanie a odborná príprava pomáhajú pri podpore udržateľného hospodárskeho rastu, ako aj trvalo udržateľného rozvoja: podnecujú vývoj a výskum, inováciu, produktivitu a konkurencieschopnosť. Členské štáty by mali vložiť potrebné investície do všetkých systémov vzdelávania a odbornej prípravy s cieľom zlepšiť ich účinnosť a efektívnosť pri zvyšovaní úrovne zručností a kompetencií pracovnej sily, čím sa im v kontexte technologických, environmentálnych a demografických zmien umožní lepšie predvídať rýchlo sa meniace potreby dynamických trhov práce v hospodárstve, ktoré je čoraz závislejšie od digitálnych technológií, a reagovať na ne. Členské štáty by mali zintenzívniť úsilie o zlepšenie prístupu ku kvalitnému celoživotnému vzdelávaniu pre všetkých a vykonávať stratégie aktívneho starnutia, ktoré umožňujú dlhší produktívny vek.

Tragické výbuchy násilného extrémizmu na začiatku roku 2015 všetkým tvrdo pripomenuli, že naša spoločnosť je zraniteľná. Vzdelávanie a odborná príprava zohrávajú dôležitú úlohu pri zabezpečovaní toho, aby sa naše spoločné občianske a humanistické hodnoty zachovali a odovzdali budúcim generáciám s cieľom podporovať slobodu myslenia a prejavu, sociálne začleňovanie a rešpekt voči ostatným, ako aj zabrániť diskriminácii vo všetkých jej formách a bojovať proti nej, posilňovať vyučovanie a prijatie týchto spoločných základných hodnôt a pri položení základov pre inkluzívnejšiu spoločnosť prostredníctvom vzdelávania – a to už od útleho veku (2). Vzdelávanie a odborná príprava môžu pomôcť predchádzať chudobe a sociálnemu vylúčeniu a bojovať proti nim, podporovať vzájomný rešpekt a vybudovať základy otvorenej a demokratickej spoločnosti, na ktorých spočíva aktívne občianstvo.

Zároveň systémy vzdelávania a odbornej prípravy stoja pred výzvou zabezpečiť rovnaký prístup ku kvalitnému vzdelávaniu, najmä oslovením najviac znevýhodnených osôb a integrovaním ľudí z rôznych prostredí vrátane primeranej integrácie nových migrantov (3) do vzdelávacieho prostredia, čím sa posilňuje vzostupné sociálne zblížovanie.

Na základe toho vzdelávanie a odborná príprava významne prispievajú k niekoľkým stratégiám a iniciatívam EÚ vrátane stratégie Európa 2020, záruky pre mladých ľudí, iniciatívy na podporu zamestnanosti mladých ľudí, iniciatívy jednotného digitálneho trhu, európskeho programu v oblasti bezpečnosti, európskej migračnej agendy a Investičného plánu pre Európu, pričom sa plne rešpektuje právomoc členských štátov, pokiaľ ide o ich systémy vzdelávania a odbornej prípravy. Strategický rámec pre európsku spoluprácu vo vzdelávaní a odbornej príprave (ET 2020) dopĺňa vnútroštátne opatrenia a podporuje členské štáty formou výmeny skúseností, vzájomného učenia sa a získavania dôkazov a údajov, v uskutočňovaní reforiem s cieľom ďalej zlepšovať ich výsledky.

Vzdelávanie a odborná príprava poskytujú jednotlivcom vedomosti, zručnosti a kompetencie, ktoré im umožnia rásť a ovplyvňovať svoju situáciu tým, že rozširujú ich perspektívy, užitočne vybavujú ľudí do ich budúceho života, vytvárajú základy aktívneho občianstva a demokratických hodnôt a podporujú začleňovanie, spravodlivosť a rovnosť.

(1) Predseda Komisie Jean-Claude Juncker tieto usmernenia predstavil v Európskom parlamente v Štrasburgu 15. júla 2014.

(2) Vyhlásenie o podpore občianstva a spoločných hodnôt slobody, tolerance a nediskriminácie prostredníctvom vzdelávania, v Paríži 17. marca 2015.

(3) Vždy, keď sa v tomto znení odkazuje na migrantov, sa uplatňuje nasledovné:

Toto nemá vplyv na právnu situáciu v súvislosti s prístupom k vzdelávaniu a odbornej príprave pre rôzne kategórie migrantov, ako sa vymedzuje v uplatniteľnom medzinárodnom práve, práve Európskej únie a vnútroštátnom práve.

Komisiou spravovaný Monitor vzdelávania a odbornej prípravy za rok 2015 naznačuje, že naďalej pretrvávajú závažné výzvy:

- v rámci celej EÚ 22 % 15-ročných žiakov dosahuje slabé výsledky v matematike. U žiakov s nízkym sociálno-ekonomickým postavením to predstavuje znepokojujúcich 36,6 %. Okrem toho 18 % 15-ročných žiakov v EÚ dosahuje slabé výsledky v čítaní a 17 % dosahuje slabé výsledky v prírodných vedách. Slabé výsledky v týchto študijných odboroch sú približne o 60 % bežnejšie u chlapcov ako u dievčat ⁽⁴⁾,
- jeden zo štyroch dospelých v Európe má nízku úroveň zručností, čo obmedzuje jeho prístup na trh práce a zároveň znemožňuje jeho ďalšie vzdelávanie alebo odbornú prípravu. Iba 4,4 % zo 66 miliónov dospelých osôb s nanajvýš nižším sekundárnym vzdelaním sa zúčastňuje na vzdelávaní dospelých ⁽⁵⁾,
- predčasné ukončenie školskej dochádzky ⁽⁶⁾ je v súčasnosti na úrovni 11,1 %. Hoci sa dosiahol značný pokrok pri plnení spoločného hlavného cieľa stratégie Európa 2020, v Európe je stále viac ako 4,4 milióna osôb s predčasne ukončenou školskou dochádzkou, pričom približne 60 % z nich je buď neaktívnych alebo nezamestnaných, čo znamená vyššie riziko sociálneho vylúčenia a nižšiu občiansku angažovanosť,
- podiel ľudí s vysokoškolským vzdelaním ⁽⁷⁾ sa naďalej zvyšuje a teraz je na úrovni 37,9 %. Pri plnení spoločného hlavného cieľa stratégie Európa 2020 sa dosiahol značný pokrok, ale zamestnateľnosť absolventov naďalej stagnuje v celej EÚ.

Komplexné priebežné hodnotenie strategického rámca ET 2020 vykonané v roku 2014, do ktorého sa zapojili členské štáty a kľúčové zainteresované strany a ktoré poskytlo základ pre túto správu, viedlo k trom hlavným politickým záverom:

- Potvrdil sa význam integrovaného rámca zahŕňajúceho vzdelávanie a odbornú prípravu na všetkých úrovniach. Aktuálna potreba pružnosti a priepustnosti vzdelávania si vyžaduje súlad politik od vzdelávania v ranom detstve cez školy až po vysokoškolské vzdelávanie, odborné vzdelávanie a prípravu a vzdelávanie dospelých, čím sa odôvodňuje princíp celoživotného vzdelávania.
- Štyri strategické ciele ET 2020 (a súčasné referenčné hodnoty EÚ) zostávajú v platnosti tak, ako boli formulované komplexným a progresívnym spôsobom v záveroch Rady týkajúcich sa ET 2020 z roku 2009, vďaka čomu majú činnosti ET 2020 pevný základ až do roku 2020. Zameranie politiky sa však musí nastaviť tak, aby do nej v záujme podpory rovnosti a začlenenia a vstúpenia spoločných európskych hodnôt, medzikultúrnych zručností a aktívneho občianstva boli zahrnuté tak naliehavé hospodárske problémy a problémy spojené so zamestnanosťou, ako aj úloha vzdelávania.
- ET 2020 významnou mierou prispieva do celkového programu EÚ pre zamestnanosť, rast a investície vrátane európskeho semestra. V tejto súvislosti by sa v prípade potreby mohla posilniť informačná základňa a vzájomné vzdelávanie v súvislosti s otázkami reforiem, ako aj zvýšiť relevantnosť rámca pre jednotlivé krajiny.

Vzhľadom na výzvy a politické závery uvedené vyššie a na lepšie zosúladenie ET 2020 s politickými termínmi a prioritami EÚ sa v tejto spoločnej správe navrhuje, aby sa európska spolupráca až do roku 2020 riadila podľa tohto rámca, čím sa predĺži jej pracovný cyklus z 3 na 5 rokov.

2. HLAVNÉ VÝZVY URČUJÚCE VOĽBU BUDÚCICH PRIORÍT

Na základe hodnotenia a zároveň uznávajúc rozdiely medzi členskými štátmi sú v tejto časti predstavené hlavné trendy a výzvy európskych systémov vzdelávania a odbornej prípravy, ktoré viedli k identifikácii nových **prioritných oblastí** a **konkrétnych tém** pre ďalšiu činnosť do roku 2020.

Novými prioritnými oblasťami sú:

- relevantné a vysokokvalitné vedomosti, zručnosti a kompetencie rozvíjané počas procesu celoživotného vzdelávania so zameraním na výsledky vzdelávania vo vzťahu k zamestnateľnosti, inovácii, aktívnemu občianstvu a blahobytu,
- inkluzívne vzdelávanie, rovnosť, spravodlivosť, nediskriminácia a podpora občianskych kompetencií,

⁽⁴⁾ Výsledky OECD PISA 2012: Excelentnosť prostredníctvom spravodlivosti.

⁽⁵⁾ Prieskum zručností dospelých: dôsledky pre politiky vzdelávania a odbornej prípravy v Európe, Európska komisia (2013).

⁽⁶⁾ Podiel obyvateľstva vo veku 18 až 24 rokov, ktorí dosiahli len nižšie sekundárne vzdelanie, alebo ešte nižšie vzdelanie a bez ďalšieho pokračovania vo vzdelávaní alebo odbornej príprave.

⁽⁷⁾ Percento osôb vo veku 30 až 34 rokov, ktoré úspešne ukončili terciárne vzdelávanie (Eurostat).

- otvorené a inovačné vzdelávanie a odborná príprava, v rámci ktorých sa plne zohľadňuje digitálna éra,
- silná podpora pre učiteľov, školiteľov, vedenie škôl a pre ostatných pedagogických pracovníkov,
- transparentnosť a uznávanie zručností a kvalifikácií na uľahčenie vzdelávacej mobility a mobility pracovnej sily,
- udržateľné investície, kvalita a efektívnosť systémov vzdelávania a odbornej prípravy.

Tieto prioritné oblasti a súvisiace konkrétne témy sú načrtnuté v prílohe k tejto správe.

2.1. Kvalita a relevantnosť výsledkov vzdelávania sú kľúčom k rozvoju zručností a kompetencií

Nízka úroveň základných vedomostí a zručností v Európe brzdí hospodársky pokrok a jednotlivcov vážne obmedzuje v ich profesionálnej, spoločenskej a osobnej realizácii. Na posilnenie zamestnateľnosti, inovácie a aktívneho občianstva a na základe odporúčania Európskeho parlamentu a Rady z roku 2006 o kľúčových kompetenciách pre celoživotné vzdelávanie je nevyhnutné, aby sa základné kompetencie spojili s inými kľúčovými kompetenciami a postojmi: tvorivosťou, podnikavosťou a zmyslom pre iniciatívnosť, s digitálnymi kompetenciami⁽⁸⁾, kompetenciou v cudzích jazykoch, s kritickým myslením, a to vrátane elektronickej gramotnosti a mediálnej gramotnosti, a so zručnosťami, ktoré odrážajú narastajúce potreby, napríklad v „zelenom“ hospodárstve, v digitálnom sektore a v sektore zdravotníctva.

Kvalitu výsledkov vzdelávania je potrebné stimulovať s celoživotnou perspektívou. Väčšina členských štátov už zaviedla komplexné stratégie celoživotného vzdelávania, no takéto stratégie by mali vypracovať všetky krajiny a mali by zabezpečiť priepustnosť medzi rôznymi formami a úrovňami vzdelávania a od vzdelávania a odbornej prípravy k práci. Táto situácia si vyžaduje nepretržité úsilie o koordináciu a partnerstvo medzi rôznymi sektormi vzdelávania a medzi vzdelávacími inštitúciami a príslušnými zainteresovanými stranami.

Vzdelávanie a starostlivosť v ranom detstve (VSRD) je východiskovým bodom a jedným z najúčinnějších prostriedkov na zvyšovanie spôsobilosti v kľúčových kompetenciách, čelí však dvojitej výzve v podobe rozširovania dostupnosti a zvyšovania kvality. V niektorých krajinách je obzvlášť problematické poskytovanie služieb pre deti do 3 rokov. Podľa rámca kvality pre VSRD, ktorý vypracovali experti z členských štátov počas predchádzajúceho pracovného cyklu, by medzi kľúčové témy pre ďalšiu prácu mohlo patriť zlepšenie prístupu so zameraním na znevýhodnené skupiny, profesionalizácia zamestnancov a účinné riadenie, učebné plány, systémy financovania a monitorovania.

Opatrenia zamerané na zníženie miery predčasného ukončenia školskej dochádzky zaviedli všetky členské štáty, ale nie vždy predstavujú komplexné stratégie, ako sa požaduje v odporúčaní Rady z roku 2011⁽⁹⁾, alebo rovnocenné podložené politiky. Úspešné riešenie si vyžaduje dlhodobú angažovanosť a spoluprácu naprieč odvetviami, so zameraním na správnu kombináciu prevencie, včasného zásahu a kompenzačných opatrení. Školské politiky zamerané na riešenie predčasného ukončovania školskej dochádzky by mali obsahovať prístupy založené na spolupráci, aktívne zapojenie rodičov, partnerstvá s externými zainteresovanými stranami a komunitou, opatrenia na podporu dobrých podmienok pre žiakov a vysokokvalitné usmerňovanie a poradenstvo, zabezpečenie toho, aby každý žiak mal rovnakú možnosť získať prístup k vysokokvalitnému vzdelávaniu, zúčastňovať sa na ňom a profitovať z neho, a umožnenie všetkým študentom naplno využiť svoj potenciál.

Systémy vysokoškolského vzdelávania by mali podporovať znalostnú ekonomiku a reagovať na potreby spoločnosti.

Vysokoškolské vzdelávanie musí účinne reagovať na potreby meniacej sa spoločnosti a trhu práce prostredníctvom skvalitňovania zručností Európy a budovania jej ľudského kapitálu a posilňovania ich prínosu k hospodárskemu rastu. Na dosiahnutie tohto cieľa je potrebné zabezpečiť, aby sa modernizácia zamerala na synergie medzi vzdelávaním, výskumom, inováciou a zamestnaním a vytvárali sa prepojenia medzi inštitúciami vysokoškolského vzdelávania a miestnym prostredím, aby sa zavádzali inovačné prístupy s cieľom zlepšiť relevantnosť učebných plánov vrátane používania informačných a komunikačných technológií (IKT), zlepšil sa prechod do zamestnania a aby sa posilnila medzinárodná spolupráca. Zatiaľ čo znižovanie miery predčasného ukončenia štúdiá a zvyšovanie miery ukončenia vzdelania, a to najmä v znevýhodnených skupinách, je aj naďalej výzvou pre mnohé členské štáty, prioritná je potreba zabezpečiť, aby všetky formy vysokoškolského vzdelávania vybavili študentov relevantnými vedomosťami, zručnosťami a kompetenciami na vysokej úrovni, ktoré ich pripravujú na budúcu kariéru. Vysokoškolské vzdelanie musí okrem toho pomôcť študentom pripraviť sa na aktívne občianstvo založené na otvorenom prístupe a kritickom myslení, a tiež musí podporovať osobný rozvoj, pričom jeho hlavnou úlohou je odovzdávanie vedomostí a ich tvorba.

⁽⁸⁾ Vzdelávanie v oblasti digitálnych kompetencií a ich získavanie presahuje rámec zručností čisto v oblasti IKT a zahŕňa bezpečné, na spolupráci založené a tvorivé využívanie IKT vrátane kódovania.

⁽⁹⁾ Spojené kráľovstvo hlasovalo proti tomuto odporúčaní.

Odborné vzdelávanie a príprava zohrávajú kľúčovú úlohu pri rozvíjaní relevantných zručností. Absolventi odborného vzdelávania a prípravy už teraz vo väčšine členských štátov vykazujú dobrú mieru zamestnanosti. Je tomu tak aj vďaka opatreniam zameraným na zlepšenie účinnosti, kvality a prítlačivosti odborného vzdelávania a prípravy, ktoré sa prijali v období rokov 2011 – 2014 na vykonávanie cieľov vymedzených v Bruggskom komuniké z roku 2010, v rámci kodanského procesu. Mali by nasledovať ďalšie reformy, ktoré budú v súlade so strednodobými cieľmi vymedzenými v záveroch z Rigy z 22. júna 2015 (pozri prílohu). Rozvoj príslušných zručností by sa mal presadzovať prostredníctvom ďalšej podpory všetkých foriem učenia sa prácou, ako sú stáže, učňovská príprava a duálne systémy pre odborné vzdelávanie a prípravu, posilnenia Európskeho združenia učňovskej prípravy, rozvíjania ďalších partnerstiev so všetkými zainteresovanými stranami na miestnej, regionálnej a vnútroštátnej úrovni a zlepšenia predvídania potrebných zručností. Zároveň by sa mal posilniť počiatkový a ďalší profesijný rozvoj učiteľov, školiteľov a mentorov v odbornom vzdelávaní a príprave, a to aj formou praxe v podnikoch a priemysle s cieľom držať krok s vývojom v tejto oblasti.

Vzdelávanie dospelých ako základ pre zvyšovanie kvalifikácie, rekvalifikáciu, aktívne občianstvo a sociálnu súdržnosť.

Z nedávnych ⁽¹⁰⁾ prieskumov, ktoré poukázali na nízku úroveň základných zručností dospelých, z dôsledkov, ktoré má globalizácia na potrebu zručností, a z vysokej miery nezamestnanosti vyplýva, že je nevyhnutné zintenzívniť vykonávanie obnoveného európskeho programu vzdelávania dospelých. Medzi priority by malo patriť efektívnejšie riadenie, výrazné zvýšenie ponuky a miery využívania, flexibilnejšie poskytovanie, širší prístup, podrobnejšie monitorovanie a zaručenie lepšej kvality (pozri prílohu). Vzdelávanie dospelých poskytuje novým migrantom, ako aj ľuďom s prisťahovaleckým pôvodom príležitosť na ďalšie vzdelávanie alebo odbornú prípravu a znásobuje týmto jednotlivcom príležitosti na uplatnenie sa na trhu práce a začlenenie sa do spoločnosti.

2.2. Vzdelávanie a odborná príprava sú nevyhnutné pre podporu sociálnej súdržnosti, rovnosti, nediskriminácie a občianskych zručností.

Vo väčšine európskych krajín a krajín OECD je nerovnosť na najvyššej úrovni za posledných 30 rokov a má negatívny vplyv na výsledky vzdelávania, pretože vzdelávacie systémy zvyčajne kopírujú existujúce modely sociálno-ekonomického postavenia. Prelomenie medzigeneračného cyklu nízkej kvalifikácie musí byť preto prioritou. Väčšina členských štátov prijala opatrenia na zlepšenie prístupu znevýhodnených študentov k vzdelávaniu. Vo vzdelávaní však pretrvávajú značné rozdiely a prístup ku kvalitnému vzdelávaniu a odbornej príprave, počnúc vzdelávaním a starostlivosťou v ranom detstve, je vo viacerých častiach EÚ naďalej veľkým problémom. Potrebné sú účinné opatrenia, ktoré by reagovali na rozmanitosť vo všetkých jej formách a poskytovali inkluzívne vzdelávanie a odbornú prípravu všetkým študentom, pričom sa treba zamerať na znevýhodnené skupiny, ako sú študenti s osobitnými potrebami, noví migranti, ľudia s prisťahovaleckým pôvodom a Rómovia. Mala by sa plne mobilizovať záruka pre mladých ľudí (t. j. sprostredkovanie miesta na trhu práce, učňovská príprava a vzdelávanie a odborná príprava „druhej šance“).

Riešiť sa musia rodové rozdiely vo vzdelávaní a odbornej príprave, ktoré tiež vychádzajú z pokračujúcich rodových stereotypov, a musí sa venovať pozornosť rodovým odlišnostiam pri voľbe vzdelávania. Šikanovanie, obťažovanie a násilie vo vzdelávacom prostredí, a to vrátane rodovo motivovaných, nemožno tolerovať. Vzdelávacie inštitúcie a pedagógovia, školitelia, vedenie škôl a ostatní pedagogickí pracovníci musia byť vybavení a podporovaní tak, aby vo svojom vzdelávacom prostredí umožnili študentom získavať skúsenosti so začlenením, rovnosťou, spravodlivosťou, nediskrimináciou a demokratickým občianstvom. Otvorené vzdelávacie prostredie, ako sú napríklad verejné knižnice, otvorené strediská vzdelávania dospelých a otvorené univerzity, by malo byť uznané ako prostriedok podpory sociálneho začlenenia.

V parížskom vyhlásení ministrov školstva zo 17. marca 2015 sa vyzvalo na prijatie opatrení na všetkých úrovniach v záujme posilnenia úlohy vzdelávania pri podpore občianstva a spoločných hodnôt slobody, tolerancie a nediskriminácie, upevnenia sociálnej súdržnosti a poskytnutia pomoci mladým ľuďom stať sa zodpovednými členmi našej rôznorodej a inkluzívnej spoločnosti, ktorí sú aktívni a majú otvorenú myseľ ⁽¹¹⁾. Vzdelávanie je dôležité aj pri predchádzaní a odstraňovaní marginalizácie a radikalizácie. Nadviazanie na toto vyhlásenie je v novom pracovnom cykle kľúčovou prioritou. Bude mať formu spoločnej analýzy, partnerského učenia, stretnutí, šírenia osvedčených postupov a konkrétnych opatrení opierajúcich sa o financovanie z programu Erasmus+, a to v súlade so štyrmi oblasťami, ktoré sa uvádzajú vo vyhlásení: i) zabezpečiť, aby deti a mladí ľudia získali sociálne, občianske a medzikultúrne zručnosti presadzovaním demokratických hodnôt a základných práv, sociálneho začlenenia a nediskriminácie, ako aj aktívneho

⁽¹⁰⁾ Pozri najmä prieskum OECD o zručnostiach dospelých, ktorý sa uskutočnil v rámci Programu medzinárodného hodnotenia kompetencií dospelých (PIAAC).

⁽¹¹⁾ Pri podpore sociálnej a demokratickej účasti mladých ľudí, ktorá je prioritou rámca EÚ na spoluprácu v oblasti mládeže, je dôležité neformálne vzdelávanie (správa EÚ o mládeži z roku 2015).

občianstva ii) podporovať kritické myslenie a mediálnu gramotnosť iii) podporovať vzdelávanie znevýhodnených detí a mladých ľudí a iv) podporovať medzikultúrny dialóg prostredníctvom všetkých foriem vzdelávania v spolupráci s ostatnými príslušnými politikami a zainteresovanými stranami.

Význam uvedených oblastí činnosti je vystupňovaný súčasným prúvom migrantov do Európy. Príchod ľudí z rôznych prostredí predstavuje výzvu pre sektor vzdelávania a odbornej prípravy a v ňom zainteresované strany v celej Európe. Pre tých migrantov, ktorí zostanú v našich krajinách, predstavuje integrácia do vzdelávania a odbornej prípravy rozhodujúci krok v záujme ich sociálneho začlenenia, zamestnateľnosti, profesijného a osobného naplnenia a ich aktívneho občianstva. Hlavnou prioritou v tejto súvislosti je uľahčiť účinné nadobudnutie znalosti jazyka (jazykov) hostiteľskej krajiny. Úspešná integrácia migrantov okrem toho závisí aj od rozvoja medzikultúrnych zručností učiteľov, školiteľov, vedenia škôl, ostatných členov pedagogického zboru, študentov a rodičov s cieľom zabezpečiť väčšiu pripravenosť na multikultúrnu rozmanitosť vo vzdelávacom prostredí. Európsky rozmer migrácie poukazuje na veľký význam plnej podpory členských štátov v ich integračných opatreniach, napr. prostredníctvom zahrnutia spoločnej analýzy, partnerského učenia, konferencií a šírenia osvedčených postupov.

2.3. Relevantné a vysokokvalitné vzdelávanie si vyžaduje...

Aktívnejšie využívanie inováčných pedagogických postupov a nástrojov na rozvoj digitálnych kompetencií: Vo vzdelávaní a odbornej príprave – na všetkých úrovniach – možno využívať výhody plynúce zo zavedenia riadne odskúšaných inováčných pedagogických postupov a didaktických materiálov, v prípade ktorých bolo preukázané, že dokážu konkrétnym spôsobom prispieť k inkluzívnemu a pútavému vzdelávaniu rozmanitých študentov. Niekoľko členských štátov ohlásilo iniciatívy zamerané na zvýšenie digitálnych kompetencií učiteľov a študentov a jedna tretina zaviedla národné stratégie zamerané na digitalizáciu vzdelávania. Stále však pretrvávajú nedoriešené problémy. Spoločnosť sa stáva čoraz digitalizovanejšou, a tak sa zvyšuje dopyt po digitálnych kompetenciách. Vzdelávanie a odborná príprava musia reagovať na túto potrebu, čo si vyžaduje investície do infraštruktúry, organizačných zmien, digitálnych zariadení a do digitálnych kompetencií učiteľov, školiteľov, vedenia škôl a ostatných členov pedagogického zboru, ako aj vytvorenie digitálnych (a otvorených) vzdelávacích zdrojov a vzdelávacieho softvéru vysokej kvality. Vzdelávanie a odborná príprava by mali využívať výhody vývoja v oblasti IKT a prijať inováčné a aktívne pedagogické postupy založené na participatívnych a projektovo orientovaných metódach. Otvorené vzdelávacie prostredie, ako sú napríklad verejné knižnice, otvorené strediská vzdelávania dospelých a otvorené univerzity, môžu prispieť k spolupráci medzi sektormi vzdelávania, a to aj pre znevýhodnených študentov.

Silnú podporu pre učiteľov, školiteľov, vedenie škôl a pre ostatných členov pedagogického zboru, ktorí zohrávajú kľúčovú úlohu pri zabezpečovaní úspešnosti študentov a pri vykonávaní politiky v oblasti vzdelávania: Mnohé členské štáty ohlásili opatrenia na skvalitnenie odbornej prípravy učiteľov a zdôrazňujú, že počiatočné vzdelanie a kontinuálny profesijný rozvoj učiteľov a školiteľov by mali byť prispôbené danému účelu, pričom by mali byť kombináciou obsahu predmetu, pedagogiky a praxe. Vybavenie príslušných pracovníkov na všetkých úrovniach a vo všetkých sektoroch vzdelávania a odbornej prípravy kvalitnými pedagogickými zručnosťami a kompetenciami založenými na náležitom výskume a praxi je naďalej prioritou. Mali by byť vyškolení tak, aby vedeli riešiť individuálne potreby študentov a zvyšujúcu sa rozmanitosť, pokiaľ ide o sociálne, kultúrne a ekonomické zázemie a geografický pôvod, predchádzať predčasnému ukončeniu školskej dochádzky a optimálnym spôsobom využívať inováčné pedagogické postupy a nástroje IKT, pričom na začiatku svojej kariéry by mali mať prístup k podpore typu „uviedenie do funkcie“.

Nedostatok pracovníkov je v mnohých krajinách čoraz väčšou prekážkou kvality výučby, pričom záujem o učiteľské povolania výrazne klesá. Členské štáty by preto mali prijať opatrenia na zvýšenie atraktívnosti a štatútu učiteľského povolania⁽¹²⁾. Je potrebné prijať komplexné dlhodobé politiky s cieľom zabezpečiť, aby sa vybrali najvhodnejší uchádzači z rôznych prostredí a s rôznymi skúsenosťami a aby učelia mali atraktívne možnosti na rozvoj kariéry, a tiež so zámerom kompenzovať existujúce silné rodové vychýlenie.

Uľahčenie vzdelávacej mobility na všetkých úrovniach: Z prvého porovnávacieho prehľadu v oblasti mobility (2014) vypracovaného v nadväznosti na odporúčanie Rady o vzdelávacej mobilite z roku 2011 vyplýva, že prostredie pre vzdelávaciu mobilitu sa medzi členskými štátmi výrazne líši, pričom pretrvávajú významné prekážky týkajúce sa informácií, podpory študentov a uznávania. Je nevyhnutné identifikovať a realizovať opatrenia týkajúce sa transparentnosti, zabezpečenia kvality a potvrdzovania a uznávania zručností a kvalifikácií. Na monitorovanie situácie v oblasti mobility sú potrebné spoľahlivejšie údaje.

Prioritou zostane podpora internacionalizácie vysokoškolského vzdelávania a odborného vzdelávania a prípravy. Mohlo by to zahŕňať politickú spoluprácu s ostatnými regiónmi sveta v oblasti zabezpečovania kvality a podpory výsledkov vzdelávania, rozvíjanie strategických partnerstiev a spoločných kurzov a podporu mobility študentov, pracovníkov a výskumných pracovníkov, ako aj úsilie na uľahčenie využívania kvalifikácií získaných mimo EÚ.

⁽¹²⁾ Politické opatrenia na zvýšenie atraktivity učiteľského povolania v Európe, Európska komisia (2013).

Posilnené a zjednodušené nástroje EÚ v oblasti transparentnosti a uznávania a väčšiu synergiu medzi nimi: Nástroje v oblasti transparentnosti a uznávania sú nevyhnutné pre oblasť mobility, zamestnateľnosti aj celoživotného vzdelávania. Niektoré z nich, ako napríklad Europass, sa používajú vo veľkej miere. Na zabezpečenie väčšej transparentnosti väčšina členských štátov vypracovala národné kvalifikačné rámce a uviedla v nich odkazy na európsky kvalifikačný rámec (EQF). Viacero členských štátov zaviedlo Európsky systém kreditov pre odborné vzdelávanie a prípravu (ECVET), európsky referenčný rámec zabezpečenia kvality odborného vzdelávania a prípravy (EQAVET) a kvalifikačný rámec európskeho priestoru vysokoškolského vzdelávania (QF-EHEA).

Je potrebné vynaložiť viac úsilia pri presadzovaní potvrdzovania neformálneho vzdelávania a informálneho učenia, ako aj uľahčiť transparentnosť a porovnateľnosť kvalifikácií v celej Európe. Pokiaľ ide o nových migrantov, nástroje existujúce v oblasti transparentnosti by tiež mohli pomôcť lepšie pochopiť zahraničné kvalifikácie v EÚ a naopak. Primerané uznávanie a potvrdzovanie môže podporiť využívanie otvorených a inovačných vzdelávacích postupov vrátane postupov, ktoré využívajú digitálne technológie.

Ďalšia práca by sa mala zamerať aj na účinnejšie vykonávanie EQF a národných kvalifikačných rámcov a na ďalší vývoj EQF s cieľom zvýšiť transparentnosť a porovnateľnosť kvalifikácií. Využívaním EQF a národných kvalifikačných rámcov sa môžu podporiť existujúce postupy uznávania, čím sa uľahčí proces uznávania.

Osobitná pozornosť by sa po predbežnom posúdení vplyvu mala venovať aj zjednodušeniu a zracionalizovaniu existujúcich prostriedkov EÚ, ako sú napríklad nástroje, portály a ďalšie služby týkajúce sa zručností a kvalifikácií zamerané na širokú verejnosť s cieľom posilniť ich dosah.

Riešenie otázky nedostatku investícií: Efektívne investície do kvalitného vzdelávania a odbornej prípravy sú zdrojom udržateľného rastu. No od vypuknutia krízy ostávajú verejné rozpočty naďalej obmedzené a viaceré členské štáty znížili svoje reálne výdavky na vzdelávanie a odbornú prípravu. Z toho vyplýva nevyhnutnosť podporiť členské štáty pri navrhovaní reforiem, ktoré prinesú kvalitné vzdelávanie a odbornú prípravu efektívnejšie a v širokom spoločenskom kontexte. Investičný plán pre Európu (IPE), program Erasmus +, európske štrukturálne a investičné fondy vrátane iniciatívy na podporu zamestnanosti mladých ľudí a programu Horizont 2020 môžu pomôcť stimulovať investície a podporiť politické priority ET 2020, pričom zabezpečia úzke prepojenie s politikami.

3. RIADENIE A PRACOVNÉ METÓDY

Od zverejnenia spoločnej správy z roku 2012 sa riadenie ET 2020 zlepšilo, najmä posilnením budovania dôkazovej základne (Monitor vzdelávania a odbornej prípravy) a prevádzkyschopnosti pracovných skupín a rozvinutím pravidelných platforiem na výmeny medzi kľúčovými zainteresovanými stranami, medzi ktoré patrí napríklad fórum pre vzdelávanie, odbornú prípravu a mládež. Hodnotenie naznačuje konsenzus, pokiaľ ide o túto koncepciu nasledujúceho pracovného cyklu:

- **Presvedčivé analytické dôkazy a monitorovanie dosiahnutého pokroku** majú zásadný význam pre účinnosť rámca ET 2020 a budú sa vykonávať v spolupráci s Eurostatom, so sieťou Eurydice, Európskym strediskom pre rozvoj odborného vzdelávania (Cedefop), OECD a s ďalšími organizáciami.
- Zjednodušenie a **racionalizácia podávania správ** v rámci ET 2020 zostávajú prioritou a podporia sa predĺžením pracovného cyklu na 5 rokov. Optimálne sa využijú analytické a aktualizované fakty a číselné údaje, ktoré sa poskytnú napríklad prostredníctvom siete Eurydice a strediska Cedefop (ReferNet). Okrem toho sa v kapitolách Monitoru vzdelávania a odbornej prípravy venovaných jednotlivým krajinám prihliadne na aktuálne vnútroštátne údaje, ak budú získané spoľahlivou metodikou.
- **Silnejšími väzbami medzi vzdelávaním, podnikateľskou sférou a výskumom, ako aj zapojením sociálnych partnerov a občianskej spoločnosti** sa posilní vplyv ET 2020 a relevantnosť systémov vzdelávania s cieľom zvýšiť inovačnú kapacitu Európy. Zásadné postavenie v tejto súvislosti majú znalostné aliancie a aliancie pre sektorové zručnosti v rámci programu Erasmus+, program Akcie Marie Skłodowskej-Curie a Európsky inovačný a technologický inštitút v rámci programu Horizont 2020. Zapojenie zainteresovaných strán sa bude podporovať aj prostredníctvom fóra pre vzdelávanie, odbornú prípravu a mládež, európskeho fóra univerzít a podnikateľov, fóra pre odborné vzdelávanie a prípravu a podnikanie a tematických fór v členských štátoch. Pokračovať sa bude aj v spolupráci s európskou občianskou spoločnosťou a európskymi sociálnymi partnermi s cieľom umožniť optimálne využitie ich odborných znalostí a osvetových kapacít.

Nástroje ET 2020 sa osvedčili, ale nie vždy mali skutočný dosah na vnútroštátnej úrovni, a to najmä z dôvodu nedostatočnej synchronizácie činností, nedostatočného šírenia a nízkej informovanosti o užitočnosti výsledkov na vnútroštátnej úrovni. Súbor nástrojov ET 2020 sa posilní takto:

- Na zlepšenie transparentnosti a súladu činností ET 2020 pripraví Komisia v spolupráci s členskými štátmi (vrátane trojíc predsedníctiev Rady) **orientačný priebežný pracovný plán ET 2020**, ktorým zjednotí a poskytne jasný prehľad kľúčových aktivít a podujatí partnerského učenia plánovaných na neformálne zasadnutia vyšších úradníkov, t. j. na stretnutia generálnych riaditeľov zodpovedných za školy, odborné vzdelávanie a prípravu a vysokoškolské vzdelávanie (stretnutia GR) a skupín na vysokej úrovni pre vzdelávanie a odbornú prípravu, pracovných skupín ET 2020, poradnej skupiny EQF a stálej skupiny pre ukazovatele a referenčné hodnoty.
- Od roku 2016 bude na **konkrétnych témach ET 2020** uvedených v prílohe pracovať nová generácia **pracovných skupín** ⁽¹³⁾. Ich mandáty, ktoré navrhne Komisia, sa upravujú na základe pripomienok členských štátov, najmä prostredníctvom výboru pre vzdelávanie. Skupiny budú pravidelne podávať správy príslušným neformálnym skupinám vyšších úradníkov (t. j. stretnutia GR a zasadnutia skupiny na vysokej úrovni pre vzdelávanie a odbornú prípravu), ktoré poskytujú usmernenie, a výboru pre vzdelávanie, ktorý dáva relevantné výstupy na vedomie Rade. Budú sa podporovať inovačné pracovné metódy a výsledky činností skupín sa budú šíriť účinnejšie s cieľom umožniť skutočnú výmenu poznatkov, ako aj uľahčiť nadväzujúcu prácu.
- **Posilnia sa aktivity ET 2020 v oblasti partnerského učenia**, ktoré sa zvyčajne vykonávajú v rámci pracovných skupín, a členskými štátmi, ktoré čelia podobným politickým problémom, sa umožní pracovať v rámci zoskupení. **Partnerské hodnotenia**, ktoré boli organizované v rámci vykonávania spoločnej správy z roku 2012 na dobrovoľnom základe a zamerané na problémy špecifické pre jednotlivé krajiny, sa v rámci neformálnych stretnutí GR ukázali ako užitočné, ale vyžadujú si viac prípravy a interaktívneho dialógu. Na mieru prispôbené **partnerské poradenstvo** možno tiež využiť na podporu konkrétneho národného programu reforiem. ⁽¹⁴⁾
- **Šírenie osvedčených postupov** a získaných skúseností s prípadným využitím medzinárodných skúseností sa posilní prostredníctvom tematických podujatí, výmen zameraných na odovzdávanie poznatkov v oblasti politik a všetkých ďalších spôsobov prenosu a výmeny poznatkov o tom, čo funguje vo vzdelávaní. Aby sa zainteresovaným stranám v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy uľahčilo účinné využívanie určitých kľúčových výstupov ET 2020, osobitná pozornosť sa bude venovať šíreniu hlavných posolstiev v úradných jazykoch EÚ, pokiaľ to zdroje umožnia. Okrem toho budú mechanizmy šírenia zahrnuté v mandátoch pracovných skupín ET 2020 a premietnu sa do priebežného pracovného plánu.
- Systematicky sa bude využívať **Monitor vzdelávania a odbornej prípravy** zosynchronizovaný s európskym semestrom a poskytujúci aktuálne tematické údaje špecifické pre jednotlivé krajiny s cieľom poskytovať informácie do diskusií o smerovaní na úrovni Rady, ako aj do diskusií Európskeho parlamentu o reformách a výzvach v oblasti vzdelávania.
- V plnej miere sa využije potenciál **programu Erasmus+** s cieľom zvýšiť dosah nástrojov ET 2020, a to aj prostredníctvom zaradenia prípravy na experimentálne stratégie do pracovných skupín a využitia údajov získaných v rámci vynikajúcich projektov.
- Aj keď sa v nadväznosti na spoločnú správu z roku 2012 prijali pozitívne kroky na podporu spolupráce s Výborom pre zamestnanosť v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy, stále existuje priestor na preskúmanie možností skvalitnenia a lepšej štrukturalizácie tohto vzťahu, napríklad tým, že sa viac podporí diskusia o otázkach ľudského kapitálu založená na dôkazoch v súlade so závermi Rady (EPSCO) z 9. marca 2015.
- Posilní sa spolupráca v rámci Rady pre vzdelávanie, mládež, kultúru a šport a s ostatnými zloženiami Rady.

⁽¹³⁾ Tieto pracovné skupiny, ktoré Komisia prvýkrát zriadila v rámci pracovného programu Vzdelávanie a odborná príprava 2010 s cieľom uplatňovať otvorenú metódu koordinácie v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy, slúžia ako fórum pre výmenu najlepších postupov v týchto oblastiach. Na dobrovoľnej báze združujú odborníkov z členských štátov.

⁽¹⁴⁾ Partnerské poradenstvo je nástroj, ktorý na dobrovoľnom a transparentnom základe spája odborných partnerov z malého počtu vnútroštátnych správ s cieľom poskytovať externé poradenstvo krajinám v procese významného rozvoja politiky. Má ísť nad rámec výmeny informácií a poskytovať fórum na hľadanie riešení problémov na vnútroštátnej úrovni cez participatívny seminár.

PRÍLOHA

PRIORITNÉ OBLASTI PRE EURÓPSKU SPOLUPRÁCU V OBLASTI VZDELÁVANIA A ODBORNEJ PRÍPRAVY

Priebežné hodnotenie potvrdilo význam týchto štyroch **strategických cieľov** ET 2020, ktoré Rada stanovila v roku 2009:

1. Postarať sa o realizáciu celoživotného vzdelávania a mobility;
2. Zlepšiť kvalitu a účinnosť vzdelávania a odbornej prípravy;
3. Podporovať spravodlivosť, sociálnu súdržnosť a aktívne občianstvo;
4. Posilniť tvorivosť a inovácie, a to aj v oblasti podnikania, na všetkých úrovniach vzdelávania a odbornej prípravy.

V rámci týchto strategických cieľov sa v hodnotení zdôraznil spoločný cieľ členských štátov zjednodušiť súčasne prioritné oblasti činností. V nasledujúcej tabuľke sa navrhuje zníženie **prioritných oblastí** z 13 na 6, z ktorých každá môže prispieť k jednému alebo viacerým strategickým cieľom na obdobie do roku 2020, pričom sú v plnom súlade s celkovými politickými prioritami EÚ a prispievajú k nim.

Prioritné oblasti sú v tabuľke rozdelené na **konkrétne témy**, čím sa reaguje na žiadosť Rady konkrétnejšie uviesť témy pre budúcu prácu. Tieto oblasti sa budú realizovať prostredníctvom pracovných metód a súboru nástrojov ET 2020; sú i) odrazom spoločnej výzvy členských štátov a ii) predstavujú pridanú hodnotu vyplývajúcu z ich riešenia na európskej úrovni. **Konkrétne témy** budú tvoriť základ pre mandáty ďalšej generácie pracovných skupín ET 2020.

Členské štáty si v súlade s vnútroštátnymi prioritami vyberú tie oblasti a témy práce a spolupráce, do ktorých sa chcú zapojiť.

Prioritné oblasti	Konkrétne témy
<p>1 Relevantné a vysokokvalitné vedomosti, zručnosti a kompetencie rozvíjané počas procesu celoživotného vzdelávania so zameraním na výsledky vzdelávania vo vzťahu k zamestnateľnosti, inovácii, aktívnemu občianstvu a blahobytu</p>	<p>i. Posilniť ciele politické opatrenia na riešenie problému nízkej úrovne základných zručností v celej Európe, ktoré sa budú týkať jazyka, gramotnosti, matematiky, vedy a digitálnej gramotnosti</p> <p>ii. Posilniť rozvoj prierezových zručností a kľúčových kompetencií v súlade s referenčným rámcom pre kľúčové kompetencie pre celoživotné vzdelávanie, najmä digitálnych, podnikateľských a jazykových kompetencií</p> <p>iii. Opätovne naštartovať a pokračovať v stratégiách celoživotného vzdelávania a riešiť fázy prechodu v rámci vzdelávania a odbornej prípravy a zároveň vysokokvalitným poradenstvom podporovať prechod medzi odborným vzdelávaním a prípravou, vysokoškolským vzdelávaním a vzdelávaním dospelých vrátane neformálneho vzdelávania a informálneho učenia sa, ako aj prechod od vzdelávania a odbornej prípravy k práci</p> <p>iv. Podporovať všeobecný a spravodlivý prístup k dostupnému vysokokvalitnému vzdelávaniu a starostlivosti v ranom detstve, najmä pre znevýhodnené osoby, a dosiahnuť pokrok, čo sa týka rámca kvality v tejto oblasti</p> <p>v. Znižovať počet prípadov predčasného ukončenia školskej dochádzky podporovaním školských stratégií s celkovou víziou inkluzívneho vzdelávania zameraného na študenta, ako aj príležitostí získať druhú šancu, s dôrazom na účinné vzdelávacie prostredie a pedagogické postupy</p> <p>vi. Podporovať relevantnosť vysokoškolského vzdelávania vo vzťahu k trhu práce a spoločnosti, a to aj prostredníctvom lepšej informovanosti o potrebách a výsledkoch na trhu práce a lepšieho predvídania týchto potrieb a výsledkov, napr. sledovaním kariéry absolventov, nábádaním na vypracúvanie učebných plánov, ako aj prostredníctvom vyššieho podielu učenia sa prácou a intenzívnejšej spolupráce medzi inštitúciami a zamestnávateľmi</p>

Prioritné oblasti	Konkrétne témy
	<p>vii. V odbornom vzdelávaní a príprave realizovať strednodobé ciele z Rigy (pozri podrobnosti na konci textu) a zároveň posilniť Európske združenie učňovskej prípravy a lepšie predvídať potreby v oblasti zručností pre trh práce</p> <p>viii. Realizovať obnovený európsky program vzdelávania dospelých (pozri podrobnosti na konci textu)</p>
<p>2 Inkluzívne vzdelávanie, rovnosť, spravodlivosť, nediskriminácia a podpora občianskych kompetencií</p>	<p>i. Riešiť rastúcu rozmanitosť študentov a zlepšiť prístup ku kvalitnému a inkluzívnemu procesu bežného vzdelávania a odbornej prípravy pre všetkých študentov vrátane znevýhodnených skupín, ako sú študenti s osobitnými potrebami, noví migranti, osoby s prisťahovaleckým pôvodom a Rómovia, a zároveň riešiť aj diskrimináciu, rasizmus, segregáciu, šikanovanie (vrátane kybernetického šikanovania), násilie a stereotypy</p> <p>ii. Riešiť otázku rodových rozdielov v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy a nerovnosti príležitostí pre ženy a mužov, ako aj presadzovať rodovo vyváženejšie možnosti výberu vzdelávania</p> <p>iii. Uľahčiť účinné získanie znalosti vyučovacieho jazyka (jazykov) a zamestnania pre migrantov prostredníctvom formálneho a neformálneho vzdelávania</p> <p>iv. Podporovať občianske, medzikultúrne a sociálne kompetencie, vzájomné porozumenie a rešpekt a zodpovednosť za demokratické hodnoty a základné práva na všetkých úrovniach vzdelávania a odbornej prípravy</p> <p>v. Posilňovať kritické myslenie spolu s počítačovou a mediálnou gramotnosťou</p>
<p>3 Otvorené a inovačné vzdelávanie a odborná príprava, v rámci ktorých sa plne zohľadňuje digitálna éra</p>	<p>i. Pokračovať v skúmaní potenciálu inovatívnych a aktívnych pedagogických postupov, napríklad metódy interdisciplinárnej výučby a spolupráce na podporu rozvoja relevantných zručností a kompetencií na vysokej úrovni, pričom sa bude podporovať inkluzívne vzdelávanie, a to aj pre znevýhodnených študentov a študentov so zdravotným postihnutím</p> <p>ii. Podporovať spoluprácu motivovaním študentov, učiteľov, školiteľov, vedenie škôl a ostatných členov pedagogického zboru, rodičov a širšej miestnej komunity, napríklad skupín občianskej spoločnosti, sociálnych partnerov a podnikov, aby sa zapájali do činností</p> <p>iii. Zvyšovať synergie medzi vzdelávaním, výskumom a inovačnými činnosťami s výhľadom udržateľného rastu, nadväzujúc pritom na vývoj vo vysokoškolskom vzdelávaní a s novým zameraním na odborné vzdelávanie a prípravu a školy</p> <p>iv. Podporovať využívanie IKT s cieľom zvýšiť kvalitu a relevantnosť vzdelávania na všetkých úrovniach</p> <p>v. Zvyšovať dostupnosť a kvalitu otvorených a digitálnych vzdelávacích zdrojov a pedagogických postupov na všetkých úrovniach vzdelávania v spolupráci s európskymi komunitami otvorených zdrojov</p> <p>vi. Riešiť rozvoj digitálnych kompetencií na všetkých úrovniach vzdelávania, vrátane neformálneho vzdelávania a informálneho učenia, ako odpoveď na digitálnu revolúciu</p>
<p>4 Silná podpora pre učiteľov, školiteľov, vedenie škôl a pre ostatných pedagogických pracovníkov</p>	<p>i. Posilniť nábor a výber najlepších a najvhodnejších kandidátov na učiteľskú profesiu, ako aj ich uvedenie do funkcie</p> <p>ii. Zvyšovať atraktivitu (pre obe pohlavia) a prestíž učiteľského povolania</p>

	Prioritné oblasti	Konkrétne témy
		iii. Podporovať počiatočné vzdelávanie a ďalší profesijný rozvoj na všetkých úrovniach, najmä preto, aby sa pedagógovia dokázali vysporiadať so zvyšujúcou sa rozmanitosťou študentov, s javom predčasného ukončenia školskej dochádzky, učením sa prácou, digitálnymi zručnosťami a s inovačnými pedagogickými postupmi, a to aj prostredníctvom nástrojov EÚ, ako sú eTwinning, portál School Education Gateway a Elektronická platforma vzdelávania dospelých v Európe (EPALE) iv. Podporovať presadzovanie excelentnosti vo vyučovaní na všetkých úrovniach pri navrhovaní programov vzdelávania učiteľov a organizáciou výučby a stimulačnými štruktúrami, ako aj skúmať nové spôsoby hodnotenia kvality odbornej prípravy učiteľov
5	Transparentnosť a uznávanie zručností a kvalifikácií na uľahčenie vzdelávacej mobility a mobility pracovnej sily	i. Posilniť transparentnosť, zaistenie kvality, potvrdzovanie a tým aj uznávanie zručností a/alebo kvalifikácií vrátane tých, ktoré boli získané z digitálnych, elektronických a voľne prístupných vzdelávacích zdrojov, ako aj neformálneho vzdelávania a informálneho učenia ii. Zjednodušiť a zracionalizovať nástroje transparentnosti, dokumentácie, potvrdzovania a uznávania kvalifikácií, ktorých súčasťou je priamy dosah na študentov, pracovníkov a zamestnávateľov, a pokračovať v realizácii európskych a národných kvalifikačných rámcov iii. Podporovať mobilitu žiakov, učňov, študentov, učiteľov, členov pedagogických zborov a výskumných pracovníkov iv. Rozvíjať strategické partnerstvá a spoločné kurzy, predovšetkým zvýšením internacionalizácie vysokoškolského vzdelávania a odborného vzdelávania a prípravy
6	Udržateľné investície, kvalita a efektívnosť systémov vzdelávania a odbornej prípravy.	i. Preskúmať potenciál Investičného plánu pre Európu v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy, a to aj podporou modelov financovania, ktoré prilákajú súkromných aktérov a kapitál ii. Povzbudiť členské štáty, aby tvorili politiky na základe overených údajov, vrátane hodnotenia a posudzovania systémov vzdelávania a odbornej prípravy s cieľom monitorovať politiky a navrhovať reformy , ktorými dokážu efektívnejšie zabezpečiť kvalitu vzdelávania iii. Podporovať inovačné spôsoby zabezpečenia udržateľných investícií do vzdelávania a odbornej prípravy, podľa potreby preskúmať formy financovania a rozdelenia nákladov založených na dosiahnutých výsledkoch

OSOBITNÉ PRIORITY PRE ODBORNÉ VZDELÁVANIE A PRÍPRAVU A PRE VZDELÁVANIE DOSPELÝCH DO ROKU 2020

Sektorové programy pre odborné vzdelávanie a prípravu (kodansko-bruggský proces) a pre vzdelávanie dospelých si vyžadujú podrobnejšiu identifikáciu cieľov/priorít na obdobie do roku 2020, ako aj ich potvrdenie prostredníctvom tejto spoločnej správy.

I. ODBORNÉ VZDELÁVANIE A PRÍPRAVA (OVP)

V záveroch z Rigy z 22. júna 2015 sa v oblasti OVP na obdobie rokov 2015 – 2020 navrhol tento nový súbor strednodobých cieľov ⁽¹⁾:

— Podporovať **učenie sa prácou** vo všetkých jeho formách s osobitnou pozornosťou venovanou učňovskej príprave, a to zapojením sociálnych partnerov, podnikov, komôr a poskytovateľov OVP, ako aj stimuláciou inovácie a podnikania.

⁽¹⁾ http://ec.europa.eu/education/policy/vocational-policy/doc/2015-riga-conclusions_en.pdf

- Ďalej rozvíjať mechanizmy **zabezpečenia kvality** v OVP v súlade s odporúčaním rámca EQAVET ⁽²⁾ a v rámci systémov zabezpečenia kvality zaviesť nepretržité **informácie a spätnú väzbu pre systémy počiatočného (I-VET) a ďalšieho (C-VET) ⁽³⁾ odborného vzdelávania a prípravy založené na výsledkoch vzdelávania.**
- Zlepšiť **prístup k OVP a kvalifikáciám pre všetkých**, a to prostredníctvom flexibilnejších a priepustnejších systémov, predovšetkým prostredníctvom účinných a integrovaných poradenských služieb a sprístupnením potvrdzovania neformálneho vzdelávania a informálneho učenia sa.
- Ďalej posilňovať **kľúčové kompetencie** v učebných plánoch OVP a poskytovať efektívnejšie možnosti na nadobudnutie alebo rozvoj týchto zručností prostredníctvom počiatočného odborného vzdelávania a prípravy (I-VET) a ďalšieho odborného vzdelávania a prípravy (C-VET).
- Zaviesť systematické prístupy a príležitosti pre **počiatočný a kontinuálny profesijný rozvoj učiteľov, školiteľov a mentorov OVP** v školách aj v zariadeniach určených na učenie sa pracou.

II. VZDELÁVANIE DOSPELÝCH

V obnovenom európskom programe vzdelávania dospelých ⁽⁴⁾, ktorý Rada prijala v roku 2011, je načrtnutých niekoľko prioritných oblastí na obdobie rokov 2012 – 2014, ale sú zasadené do dlhodobejšej perspektívy a zosúladené so štyrmi strategickými cieľmi ET 2020. Osobitné priority, na ktoré by sa členské štáty mali s podporou Európskej komisie sústrediť do roku 2020 s cieľom dosiahnuť dlhodobejšiu víziu programu, sú tieto priority:

- **Riadenie:** zabezpečiť súlad vzdelávania dospelých s ostatnými oblasťami politiky, zlepšiť koordináciu, účinnosť a relevantnosť pre potreby spoločnosti, hospodárstva a životného prostredia; v prípade potreby zvýšiť súkromné aj verejné investície.
- **Ponuka a využívanie:** výrazne zvýšiť ponuku poskytovania vysokokvalitného vzdelávania dospelých, najmä v oblasti čítania a písania, matematickej gramotnosti a digitálnych zručností, a zvýšiť jeho využívanie prostredníctvom účinnej osvedy, poradenstva a motivačných stratégií zameraných na skupiny, ktoré to najviac potrebujú.
- **Flexibilita a prístup:** rozšíriť prístup prostredníctvom zvýšenia dostupnosti učenia sa pracou a efektívneho využívania IKT; zaviesť postupy na zistenie a posúdenie zručností dospelých s nízkou kvalifikáciou a poskytnúť im dostatočné príležitosti na druhú šancu, ktoré povedú k uznaniu kvalifikácie podľa rámca EQF pre tých, ktorí nemajú kvalifikáciu EQF úrovne 4.
- **Kvalita:** zlepšiť zabezpečenie kvality vrátane monitorovania a posúdenia vplyvu, zlepšiť počiatočné a kontinuálne vzdelávanie pedagógov, ktorí vzdelávajú dospelých, a zhromažďovať potrebné údaje o potrebách s cieľom účinne zacieliť a rozvrhnúť poskytovanie tohto vzdelávania.

⁽²⁾ Ú. v. EÚ C 155, 8.7.2009.

⁽³⁾ Ú. v. EÚ C 324, 1.12.2010, s. 5.

⁽⁴⁾ Ú. v. EÚ C 372, 20.12.2011, s. 1.